C/2024/1571

2024.3.5.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A magas energiaárak hatása a mezőgazdasági ágazatra és a vidéki területekre

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2024/1571)

Előadó: **Simo TIAINEN**

Közgyűlési határozat:	2023.2.23.
Jogalap:	eljárási szabályzat 52. cikk (2) bekezdés
	saját kezdeményezésű vélemény
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2023.11.22.
A szavazás eredménye:	48/0/0
(mellette/ellene/tartózkodott)	
Elfogadás plenáris ülésen:	2023.12.14.
Plenáris ülésszak száma:	583.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	182/0/2

1. **Következtetések és ajánlások**

1.1. Az energiaárak emelkedése és az energiaellátási zavarok kockázata az elmúlt évben az egyik legnagyobb probléma volt az EU számára, és ezek kezelésére uniós és tagállami szinten egyaránt számos intézkedést hoztak. A magas energiaárak EU-szerte nagymértékben érintették a vidéki térségeket és különösen a mezőgazdasági ágazatot.

1.2. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) megjegyzi, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok számos intézkedést vezettek be az emelkedő energiaárak hatásának kezelésére. Az EGSZB megjegyzi, hogy a nemzeti szintű ad hoc szakpolitikai válaszok helyett a tagállamoknak a gyors piaci változásokból eredő válságok kezelése érdekében javítaniuk kell a nemzeti KAP stratégiai tervek szerinti eszközök felhasználását.

1.3. Az EGSZB rámutat arra, hogy a gyorsan emelkedő árak és így a gyorsan emelkedő termelési költségek is kihívást jelentenek a közös agrárpolitika (KAP) mechanizmusai számára. Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság fontolja meg anticiklikus elemek felvételét a 2027 utáni KAP-eszközökbe.

1.4. Az EGSZB támogat minden olyan kezdeményezést, amelynek célja a fosszilis alapú inputanyagoktól és energiaforrásoktól való függés csökkentése. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy javítani kell a szakpolitikai koherenciát a zöld átállás felgyorsítása érdekében, különös tekintettel a dekarbonizációra és a nem fosszilis energiaforrásokra. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikák mellett más ágazati szakpolitikáknak is jobban figyelembe kell venniük ezeket a célkitűzéseket.

1.5. Az EGSZB határozottan támogatja azt az elképzelést, hogy az élelmiszer-ellátási láncon belüli szerződéses gyakorlatoknak jobban figyelembe kell venniük az elsődleges termelés magasabb termelési költségeit. Az élelmiszer-ellátási lánccal kapcsolatos szerződések általában rugalmatlanok, és nem veszik kellőképpen figyelembe a gyorsan változó termelési költségeket. Az EGSZB egyértelműen kijelenti, hogy ezen a helyzeten javítani kell. Az EGSZB kéri, hogy a tagállamok közötti összhang és hatékonyság megteremtése érdekében harmonizálják a különböző szerződési jogokat és szerződéses gyakorlatokat. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy javítani kell a mezőgazdasági termelők termelési költségeire és az általuk alkalmazott haszonkulcsra vonatkozó statisztikai adatok minőségét.

1.6. A magas energiaárak kihatnak a vidéki térségek üzleti és gazdasági tevékenységére. A bizonytalanság csökkentette a beruházások vonzerejét, és megemelte a munkavállalók felvételére vonatkozó küszöbértéket. Ez a kevesebb munkalehetőség kockázatát hordozza magában, különösen a távoli vidéki és vidéki térségekben, ahol ritkán állnak rendelkezésre alternatív foglalkoztatási lehetőségek. Az energetikai infrastruktúra fejlesztése elősegíti új foglalkoztatási lehetőségek teremtését, és alternatív bevételi forrást is jelenthet a mezőgazdaság és más vidéki szereplők számára.

1.7. Az EGSZB rámutat arra, hogy a vidéki területek jövője és jóléte kiemelkedő fontosságú Európa élelmezésbiztonsága, stratégiai autonómiája ([1]) és rezilienciája, valamint a fenntartható energiaszerkezet szempontjából, amely hozzájárul az EU energiafüggetlenségéhez. Az EGSZB fontosnak tartja a hosszú távú uniós vidékfejlesztési jövőkép céljainak megvalósítása melletti elköteleződést ([2]). Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy EU-szerte karban kell tartani és fejleszteni kell a vidéki infrastruktúrát. A megfelelő és jól karbantartott infrastruktúra javítja a rezilienciát, és lehetővé teszi az alakulóban lévő válsághoz való alkalmazkodást.

1.8. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy el kell ismerni és elő kell mozdítani a helyi és regionális energiaközösségek szerepét annak érdekében, hogy a vidéki területeken megvalósuljon a méltányos és hatékony energetikai átmenet ([3]). Az EGSZB számos lehetőséget lát az energiaközösségekben, a megújulóenergia-közösségeket pedig különösen érdekesnek tartja a vidék szempontjából. Úgy kell támogatni és népszerűsíteni a helyi és regionális energiaközösségeket, hogy közben könnyű hozzáférést biztosítanak, rugalmassá teszik a bürokráciát és csökkentik az adminisztratív terheket. Fontos, hogy az ilyen típusú projektek a vidéki területeken uniós forrásokból is támogatásban részesüljenek.

1.9. Az EGSZB kiemeli, hogy a magánfogyasztás és az állami fogyasztás terén is nagyon fontos az energiatakarékosság és az energiahatékonyság. Ez többek között épületek energetikai felújításával, új gépekbe és egyéb technológiákba történő beruházásokkal, valamint kevésbé energiaigényes mezőgazdasági műveletek alkalmazásával érhető el.

2. **Bevezetés**

2.1. Oroszország Ukrajna elleni kegyetlen, provokáció nélkül indított, indokolatlan és illegitim háborúja példátlan energiaválságot okozott az EU-ban. Az energiaárak 2021 őszén gyorsan emelkedni kezdtek, és a háború 2022. február végi kitörését követően az egekbe szöktek. A meredeken emelkedő energiaárak Unió-szerte nehézségeket okoztak az emberek és a vállalkozások számára. Az energiaárak emelkedése és az energiaellátási zavarok kockázata az elmúlt évben az egyik legnagyobb probléma volt az EU számára, és ezek kezelésére uniós és tagállami szinten egyaránt számos intézkedést hoztak. Ugyanakkor az EU a karbonsemleges gazdaságra történő ambiciózus átmenetet valósít meg. E vélemény célja, hogy alaposabban megvizsgálja a magas energiaáraknak a mezőgazdasági ágazatra és a vidéki területekre gyakorolt hatását, és ajánlásokat fogalmazzon meg a negatív hatások mérséklésére.

2.2. A mezőgazdasági ágazatot, amely az EU stratégiai ágazata és vidéki térségeink kulcsfontosságú része, nagymértékben érintették a magas energiaárak. A mezőgazdasági termelés jelentős energiát igényel, akár közvetlenül, akár közvetve, az energiaigényes termelési inputanyagok, különösen a műtrágyák felhasználása révén. Az energiaárak emelkedése jelentősen érintette a mezőgazdasági termelés költségeit, és növelte a piaci bizonytalanságot. E helyzet következtében sok mezőgazdasági termelőnek meggyengült a pénzforgalmi egyenlege, és nehezebbé vált a tevékenységük folytatása.

2.3. Számos mezőgazdasági tevékenység szezonális, így energiafogyasztása is szezonális. Gyakran nehézségekbe ütközik, hogy az áremelkedésre vagy az energiahiányra válaszul a szezonon belül kiigazítsák az energiafogyasztást. A tenyészidőszakban öntözési és egyéb vízgazdálkodási gyakorlatokra van szükség, és időben működtetni kell a szántóföldi gépeket. A gyors áremelkedések előre nem látható költségekkel járnak, és kockázatot jelenthetnek a gazdaságok és más vidéki műveletek likviditása és jövedelmezősége szempontjából.

([1]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Stratégiai autonómia, élelmezésbiztonság és fenntarthatóság (HL C 105., 2022.3.4., 56. o.).
([2]) https://rural-vision.europa.eu/index_en
([3]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az energetikai és a digitális átállás támogatása a vidéki térségekben (HL C 486., 2022.12.21., 59. o.).

2.4. A vidéki térségekben a magas energiaárak az alapvető szükségletek – például a fűtés, a villamos energia, a logisztika és a közlekedés – költségeinek növekedését eredményezték. A vidéki területek gyakran korlátozott mértékben férnek hozzá az energetikai infrastruktúrához, és ezekben a térségekben gyakran nagy távolságokat kell megtenni. Ez a helyzet jelentős terhet ró a vidéki lakosságra és a vidéki vállalkozásokra. A vidéki területeken alacsonyabb az átlagos jövedelem, mint a városi területeken ([4]), továbbá a vidéki lakosok esetében nagyobb a társadalmi kirekesztés és az energiaszegénység kockázata. A kialakult helyzet a vidéki vállalkozások működését és versenyképességét is kihívások elé állította. A magas energiaárak megnehezítik a vidéki közösségek számára a megfizethető és megbízható energiaforrásokhoz való hozzáférést. Ezzel egyre nő a vidéki szegénység kockázata.

2.5. A gyors piaci változások az egész társadalmat érintik. Az energiapiacok zavara az infláció egyik fő forrása az EU-ban. A villamos energia, a gáz és az egyéb tüzelőanyagok harmonizált fogyasztói árindexe 2022-ben átlagosan 60 %-kal magasabb volt a 2020. évi árszintnél. A mezőgazdaságban az energiaárak ennek megfelelően még magasabbra emelkedtek. A mezőgazdaságban az energiaárak összességében 86 %-kal emelkedtek ugyanezen kétéves időszak alatt ([5]).

3. **A magas energiaárak hatása a mezőgazdasági ágazatra**

3.1. Az uniós energiapiacon 2021-ben és 2022-ben tapasztalt változások üteme leginkább a földgázárak változásaiban tükröződik. A földgáz ára jól mutatja az energiaárak általános alakulását, mivel a gáz a fűtési energia egyik fő forrása és az uniós villamosenergia-piac ármeghatározó tényezője. A mezőgazdaságban a földgáz fontos inputanyag a nitrogénműtrágyák előállításához. A földgáz használatára épülő piac mellett az olajárak globális alakulása is az üzemanyagárak gyors emelkedéséhez vezetett. Az olaj- és gázárak egyidejű emelkedése miatt ez a hatás sokkal jobban érezhető volt a mezőgazdaság terén.

3.2. A mezőgazdasági termelők számára az emelkedő energiaárak hatása a közvetlen termelési költségekből, a közbenső termelési inputanyagokból és a háztartások fogyasztásából ered. Összességében a mezőgazdasági termelés energiaára 2022-ben 86 %-kal magasabb volt 2020-hoz képest. A legnagyobb növekedés a fűtéshez használt tüzelőanyagok terén következett be: ezek ára 2020-hoz képest 225 %-kal nőtt. A műtrágyák ára hasonló mértékben, 142 %-kal nőtt, a villamos energia esetében pedig 72 %-os volt az áremelkedés ([6]).

3.3. A mezőgazdaság teljes termelési költsége az inputanyag-árak emelkedése miatt jelentősen magasabb volt. A fő mezőgazdasági inputanyagok iránti kereslet rugalmassága nagyon alacsony, ami azt jelzi, hogy a kereslet változásai kisebbek az árváltozásokhoz képest.

3.4. A mezőgazdaságban az árak gyors, rövid távú változásai gyakran csak kevés teret hagynak a kiigazításnak, az ágazattól vagy a gazdálkodás típusától függően. Az energia és a műtrágyák a mezőgazdaságban felhasznált összes inputanyag viszonylag jelentős részét teszik ki. Az Eurostat szerint ([7]) az energia részaránya az uniós mezőgazdasági ágazatban 2022-ben 13,2 % volt. Emellett az egyéb mezőgazdasági inputanyagok ára is emelkedett.

3.5. Az uniós mezőgazdaságban a műtrágyák költsége 2022-ben 103 %-kal nőtt 2020-hoz képest. Mivel a tapasztalt áremelkedés valamivel magasabb a költségek változásaihoz képest, a termelés során felhasznált műtrágyák teljes mennyisége 2022-ben alacsonyabb volt 2020-hoz képest. Összehasonlításképpen, a teljes energiaköltség 66 %-kal volt magasabb ugyanebben az időszakban. Így a mezőgazdaságban az energiafogyasztás is alacsonyabb volt 2022-ben ([8]).

3.6. Az ingadozó energiaárak hatása közép- és hosszú távú következményekkel jár. Középtávon a termelési költségek energiavezérelt növekedése növelheti a mezőgazdaság strukturális változásának ütemét, mind a gazdaságok bezárása, mind a termelés változása tekintetében. Ezek a hatások hasonlóak a más vidéki vállalkozásokat érintő hatásokhoz is. Hosszú távon a növekvő energiaárak felgyorsítják az olyan, hatékonyabb termelési gyakorlatok irányába történő elmozdulást, amelyek a természeti erőforrások vagy inputok szempontjából gazdaságosabbak.

([4]) Az Eurostat regionális évkönyve (2023).
([5]) Eurostat, (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_manr/default/table) saját számítások.
([6]) Mezőgazdasági számlarendszer, Eurostat, (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/apri_pi15_ina/default/table) saját számítások.
([7]) Mezőgazdasági számlarendszer (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/aact_eaa01/default/table).
([8]) Mezőgazdasági számlarendszer, (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/aact_eaa01/default/table) saját számítások.

4. **A magas energiaárak hatása a vidéki területeken**

4.1. Az energiaipari inflációt befolyásoló konkrét tényezők régiótól, országtól és egyedi körülményektől függően változnak. A növekvő energiaköltségek hatása nagyobb a vidéki területeken, mint a városkörnyéki és városi területeken. Ez különösen a magasabb elosztási és szállítási költségekből, az energiaszolgáltatók közötti korlátozott versenyből, az energiainfrastruktúrával kapcsolatos kihívásokból, valamint az állami támogatásokból és a szakpolitikai különbségekből ered.

4.2. A gyorsan emelkedő energiaárak és az általános magas infláció a fogyasztók vásárlóerejének csökkenéséhez vezettek. Általánosságban elmondható, hogy a bérek és a jövedelmek alakulásának üteme nem volt képes lépést tartani a gyorsan növekvő inflációval.

4.3. Az EU-ban az átlagos fogyasztói villamosenergia-ár 2022-ben 44 %-kal magasabb volt 2020-hoz képest. Ugyanebben az időszakban a gáz fogyasztói ára 72 %-kal, a hőenergia esetében pedig 24 %-kal volt magasabb. A villamos energiára, a gázra és az egyéb tüzelőanyagokra fordított teljes fogyasztási kiadás relatív részaránya 2020 és 2022 között nőtt ([9]).

4.4. A magas energiaárak azt eredményezték, hogy a vidéki lakosság megélhetési költségei megnőttek. Ez befolyásolhatja, hogy meg tudják-e fizetni az olyan alapvető szolgáltatásokat, mint a fűtés, a villamos energia és a közlekedés. Az emelkedő energiaárak hozzájárulnak a vidéki szegénységhez. Az egyének, illetve a háztartások nem engedhetik meg maguknak, hogy elegendő energiát vásároljanak. Ez a megbízható fűtéshez, hűtéshez, világításhoz és egyéb alapvető energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférés csökkenéséhez vezethet. Az energiaszegénység negatív hatással lehet az egészségre, az oktatásra és az általános életminőségre a vidéki területeken, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő népességcsoportok és az idősek körében.

4.5. A magas energiaárak hatással vannak a vidéki térségek üzleti és gazdasági tevékenységére is. A mezőgazdaság mellett a vidéki térségekben működő számos vállalkozás is megszenvedte ezt a helyzetet. A bizonytalanság csökkentette a beruházások vonzerejét, és megemelte a munkavállalók felvételére vonatkozó küszöbértéket. Az idegenforgalmi ágazatot, amely sok vidéki térség számára fontos, szintén sújtották a magas energiaárak. Ez a kevesebb munkalehetőség kockázatát hordozza magában, különösen a távoli vidéki és vidéki térségekben, ahol ritkán állnak rendelkezésre alternatív foglalkoztatási lehetőségek.

5. **Általános megjegyzések**

5.1. Az EGSZB megjegyzi, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok számos intézkedést vezettek be az emelkedő energiaárak hatásának kezelésére. Az ilyen intézkedések közé sorolhatjuk többek között a 2022-ben az ukrajnai helyzet, illetve 2023-ban a tartósan magas inputköltségek által leginkább érintett mezőgazdasági termelőknek nyújtott rendkívüli támogatási csomagokat, a mezőgazdasági termelőknek nyújtott korlátozott összegű támogatások felső határának megemelését, a növekvő energiaköltségek által érintett vállalatoknak biztosított rugalmasságot és lehetséges támogatást, valamint a műtrágyaadók ideiglenes megszüntetését, az Oroszországból és Belaruszból származó műtrágyák kivételével. Az emelkedő energiaárak a mezőgazdaságban is ösztönzik az alternatív energiaforrásokba történő beruházásokat. Egyre több ösztönző van a precíziós gazdálkodás népszerűsítésére. A költséges technológiák rövid idő alatt megtérülnek, és rövid távon egyre nagyobb hozamot biztosítanak.

5.2. Az EGSZB támogatja a fosszilis alapú inputanyagoktól és energiaforrásoktól való függés csökkentésére irányuló európai bizottsági kezdeményezéseket. A műtrágyák rendelkezésre állásának és megfizethetőségének biztosításáról szóló közlemény ([10]) alapján az Európai Bizottság elő fogja mozdítani a szerves trágyákhoz és az újrafeldolgozott hulladékáramokból származó tápanyagokhoz való jobb hozzáférést, különösen azokban a régiókban, ahol alacsony a szerves trágyák használata, támogatja az európai nitrogénműtrágya-ágazat megújuló és fosszilis tüzelőanyagoktól mentes hidrogén felhasználásával előállított ammónián alapuló ágazattá történő átalakítását, és biztosítja, hogy a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén előállítására vonatkozóan stabil és működőképes szabályozási környezet álljon rendelkezésre, ezáltal biztosítva, hogy a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénalapú műtrágyák piaca gyorsan fejlődhessen. Az Európai Bizottságnak nagyobb hangsúlyt kell fektetnie a szerves trágyák használatának ösztönzésére a jövőbeli KAP-ban, méghozzá olyan környezetvédelmi rendszerek révén, amelyek jutalmazzák a mezőgazdasági termelőket.

5.3. Az EGSZB megjegyzi, hogy a nemzeti szintű ad hoc szakpolitikai válaszok helyett a tagállamoknak a gyors piaci változásokból eredő válságok kezelése érdekében javítaniuk kell a nemzeti KAP stratégiai tervek szerinti eszközök felhasználását. Egy felülvizsgálatból ([11]) kiderül, hogy csak 14 tagállam alkalmaz KAP-kockázatkezelési eszközöket nemzeti KAP-stratégiai tervében. Ezeknek az eszközöknek magukban kell foglalniuk a költségbiztosítást vagy más költségorientált intézkedéseket. A tervek keretében jelenleg jóváhagyott eszközök főként termésveszteségekre vagy egyéb, időjárással kapcsolatos károkra irányuló biztosítási rendszereket egészítenek ki. Van azonban példa arra is, hogy a jóváhagyott nemzeti KAP stratégiai tervekben jövedelemstabilizáló eszközt alkalmaznak.

([9]) Háztartások végső fogyasztási kiadásai, Eurostat, (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_co3_p3/default/table) saját számítások.
([10]) COM(2022) 590 final.
([11]) Thünen munkadokumentum, 191a.

5.4. Az EGSZB rámutat arra, hogy a gyorsan emelkedő árak és így a gyorsan emelkedő termelési költségek is kihívást jelentenek a közös agrárpolitika (KAP) mechanizmusai számára. A KAP közvetlen támogatásait gyakran azzal indokolták, hogy olyan eszközről van szó, amely a gyors piaci változások fényében stabilizálja a mezőgazdasági termelők jövedelmét. A jelenlegi KAP azonban nem tudja kellőképpen figyelembe venni a gyorsan növekvő termelési költségek mezőgazdaságra gyakorolt hatását. Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság fontolja meg anticiklikus elemek felvételét a 2027 utáni KAP-eszközökbe úgy, hogy elegendő finanszírozást is biztosít ezekhez. Az anticiklikus intézkedések szorosabban kötnék a támogatási szinteket a piaci fejleményekhez, és megerősítenék a növekvő költségek és a csökkenő nyereségek ellen védő biztonsági hálót.

5.5. Az EGSZB határozottan támogatja azt az elképzelést, hogy az élelmiszer-ellátási láncon belüli szerződéses gyakorlatoknak jobban figyelembe kell venniük az elsődleges termelés változó termelési költségeit. Az élelmiszer-ellátási lánccal kapcsolatos szerződések általában rugalmatlanok, és nem veszik kellőképpen figyelembe a gyorsan változó termelési költségeket. Az EGSZB egyértelműen kijelenti, hogy ezen a helyzeten javítani kell. Az EGSZB kéri, hogy a tagállamok közötti összhang és hatékonyság megteremtése érdekében harmonizálják a különböző szerződési jogokat és szerződéses gyakorlatokat.

5.6. Az uniós zöld megállapodás és „a termelőtől a fogyasztóig" stratégia célja a szervetlen nitrogénműtrágyák mezőgazdaságban való használatának csökkentése. Az uniós mezőgazdaság fosszilis alapú nitrogénműtrágyáktól való függésének csökkentése kulcsfontosságú célkitűzés. Az újrafeldolgozott tápanyagok és a nem fosszilis alapú nitrogénforrások használatának fokozása előnyös lenne a környezet számára, és új üzleti és innovációs lehetőségeket biztosítana regionális szinten ([12]). Ez a karbonsemlegesség 2050-ig történő elérésére vonatkozó cél teljesítése szempontjából is fontos.

5.7. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy javítani kell a szakpolitikai koherenciát a zöld átállás felgyorsítása érdekében, különös tekintettel a dekarbonizációra és a nem fosszilis energiaforrásokra. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikák mellett más ágazati szakpolitikáknak is jobban figyelembe kell venniük ezeket a célkitűzéseket. Ehhez az uniós költségvetésen kívüli befektetésitőke- és kockázatitőke-programok hatékonyabb felhasználására is szükség van. A szakpolitikai koherencia biztosítása érdekében a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatát valamennyi szakpolitikai rendszerre alkalmazni kell.

5.8. Az EGSZB rámutat arra, hogy a vidéki területek jövője és jóléte kiemelkedő fontosságú Európa élelmezésbiztonsága, stratégiai autonómiája ([13]) és rezilienciája, valamint a fenntartható energiaszerkezet szempontjából, amely hozzájárul az EU energiafüggetlenségéhez. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a vidéki térségeket a fenntartható megújulóenergia-termelés bővítésében, többek között a meglévő akadályok felszámolása, a termelési és tárolási rendszerek decentralizálása, az energiahálózatok megerősítése és szakemberek képzése révén, valamint mozdítsák elő a megújuló energiaforrások használatát az energetikai autonómiához, a jövedelemdiverzifikációhoz, illetve az energiaszegénység és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez való hozzájárulás eszközeként.

5.9. Az EGSZB hangsúlyozza a vidéki infrastruktúra EU-szerte történő fenntartásának és fejlesztésének fontosságát. A megfelelő és jól karbantartott infrastruktúra javítja a rezilienciát, és lehetővé teszi az alakulóban lévő válsághoz való alkalmazkodást. Az infrastruktúra alapvető eleme az átfogó széles sávú hálózat kialakítása valamennyi vidéki területen. A széles sávú hozzáférés csökkenti az ingázás szükségességét, és ezáltal jobb feltételeket teremt a távmunkához. Emellett javítja a vidéki vállalkozások működési feltételeit, és ezáltal közvetlenül hozzájárul a vidéki foglalkoztatáshoz.

5.10. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a megújuló energia, valamint a helyi energiatermelés és energiaközösségek előmozdítása fontos részét képezi az EU vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőképének ([14]). Az EGSZB fontosnak tartja a hosszú távú uniós vidékfejlesztési jövőkép céljainak megvalósítása melletti elköteleződést. E tekintetben az EGSZB elismeri az olyan kezdeményezések jelentőségét, mint a Vidékfejlesztési Paktum ([15]), amely megerősíti a többszintű kormányzást, megkönnyíti az érdekelt felek közötti együttműködést, és aktívan hozzájárul a megújuló energia előmozdításához és a fenntartható fejlődéshez a mezőgazdasági ágazatban és a vidéki térségekben.

([12]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) tájékoztató jelentése: A külterjes állattenyésztés és a szerves trágyák előnyei az európai zöld megállapodás kontextusában.

([13]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Stratégiai autonómia, élelmezésbiztonság és fenntarthatóság (HL C 105., 2022.3.4., 56. o.).

([14]) Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé (COM(2021) 345 final).

([15]) https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/rural-pact_en

5.11. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy el kell ismerni és elő kell mozdítani a helyi és regionális energiaközösségek szerepét annak érdekében, hogy a vidéki területeken megvalósuljon a méltányos és hatékony energetikai átmenet ([16]). Az energiaközösségek az energiatermelés és -fogyasztás új formáit jelentik. Az EGSZB számos lehetőséget lát az energiaközösségekben, a megújulóenergia-közösségeket pedig különösen érdekesnek tartja a vidék szempontjából. Számos példa van jól működő energiaközösségekre, például a Wildpoldsried ([17]), az Elektrizitätswerke Schönau ([18]), a Mutterscholz ([19]), a Claremorris és a Western District Energy Co-Op ([20]).

5.12. A biogázba, a szélenergiába, a napenergiába és más megújuló energiaforrásokba történő beruházások hozzájárulnak a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentéséhez és az EU-n belüli általános energetikai önellátás javításához. Fokozni kell ezeket a beruházásokat, különösen a mezőgazdasági üzemek esetében. E beruházások alapján a helyi és regionális energiahálózatok stabilizálhatják az energiapiacot, és biztonsági hálókat biztosíthatnak a piaci zavarok ellensúlyozására, különösen a vidéki fogyasztók, a mezőgazdasági termelők és a kisvállalkozások számára.

5.13. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy nagyon fontos az energiatakarékosság és a nagyobb energiahatékonyság. Az egyéb előnyök mellett az energiatakarékosság hozzájárulhat ahhoz is, hogy ellenállóbbak legyünk a jövőbeli válságokkal szemben. Számos energiatakarékossági lehetőség áll rendelkezésre, mint például az épületek jobb szigetelése, a jobb energiahatékonyság, a villamos energia intelligensebb használata, a különböző mobilitási lehetőségek és a távmunka. A mezőgazdaságban e lehetőségek közé tartozik többek között a precíziós gazdálkodás, valamint az üzemanyag- és energiahatékonyabb termelési módszerek és gépek alkalmazása.

Kelt Brüsszelben, 2023. december 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke

Oliver RÖPKE

([16]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az energetikai és a digitális átállás támogatása a vidéki térségekben (HL C 486., 2022.12.21., 59. o.).
([17]) Tematikus vita a Vidékfejlesztési Paktum #1-ről: megújuló energiák a vidéki térségekben (https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/rural-pact-1-renewable-energies-rural-areas).
([18]) https://www.ews-schoenau.de/ews/geschichte
([19]) Muttersholtz, Territoire à énergie positive.
([20]) https://claremorris-energy-coop.com/